

Analyse | kraka

13. september 2012

Danske unge bruger mere end 4½ år ekstra på at blive kandidater

Af Andreas Orebo Hansen og Esben Anton Schultz

Internationalt set er danske unge blandt dem, der senest gennemfører en videregående uddannelse, og bl.a. derfor er der i de seneste år igangsat en række initiativer for at få danske unge hurtigere gennem især de lange videregående uddannelser. Denne analyse ser nærmere på, hvordan uddannelsestiden på de lange videregående uddannelser har udviklet sig gennem 00'erne i Danmark. Konkret undersøges, hvor meget ekstra tid unge bruger på at blive kandidater sammenlignet med, hvis de var gået den direkte vej gennem uddannelsessystemet helt uden pauser, studieskift mv.

Hovedkonklusioner

- Det ekstra tidsforbrug på de lange videregående uddannelser har ligget på et nogenlunde stabilt niveau gennem 00'erne i Danmark. Således er danske unge, der gennemfører en lang videregående uddannelse, i gennemsnit mere end 4½ år længere om at blive kandidater, end hvis de var gået den lige vej gennem uddannelsessystemet.
- Det ekstra tidsforbrug dækker først og fremmest over, at unge i gennemsnit har 2½-3 sabbatår fra de afslutter deres gymnasiale uddannelse til de starter på universitetet. Hertil kommer, at danske unge typisk er 1½-2 år længere om deres at gennemføre deres studium, end hvad det er normeret til.

Kontakt

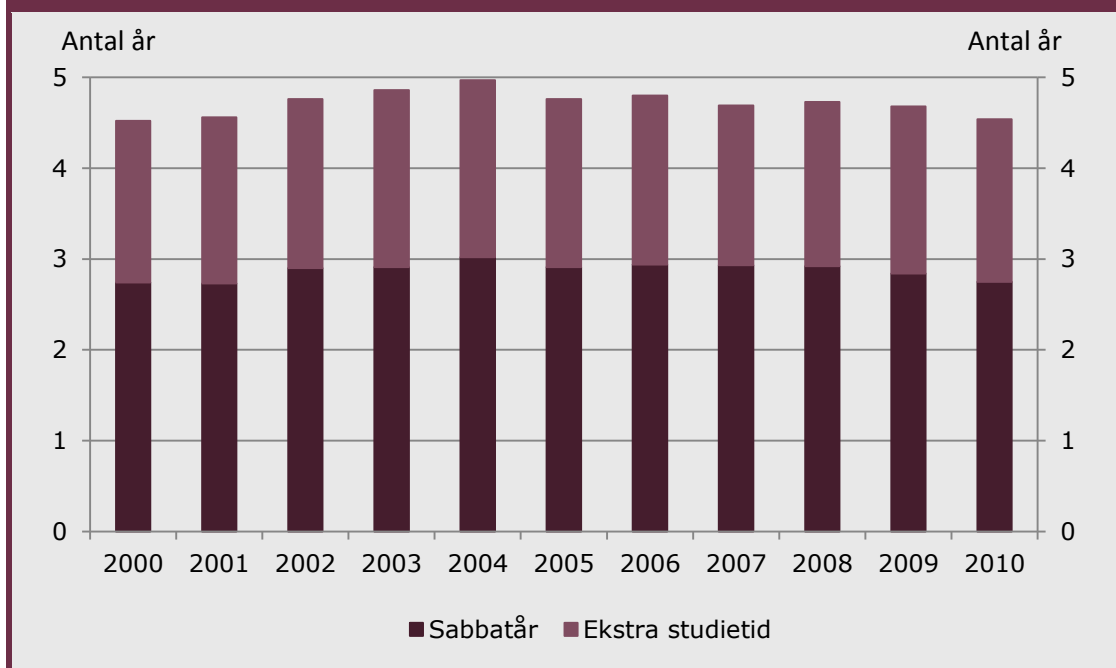
Forskningschef
Esben Anton Schultz
Tlf. 2681 5779
E-mail ess@kraka.org

Figur 1 viser udviklingen i det ekstra tidsforbrug blandt de unge, der gennemførte en lang videregående uddannelse i årene 2000-2010. Det ekstra tidsforbrug måler, hvor meget hurtigere de unge kunne have gået gennem uddannelsessystemet, hvis de var gået den direkte vej, dvs. uden studieskift, pauser osv. En nærmere beskrivelse af opgørelsesmetoden er præsenteret i boks 2.

Set over hele perioden 2000-2010 har det ekstra tidsforbrug på de lange videregående uddannelser ligget på et forholdsvist stabilt niveau. Der er således ingen klar tendens til, at unge kommer hurtigere gennem deres universitetsstudier i dag end i begyndelsen af 2000'erne. Danske unge er således i gennemsnit mere end 4½ år længere om at færdiggøre deres kandidatuddannelse, end hvis de var gået den lige vej.

Forsinkelserne skyldes primært, at unge i gennemsnit har knap 3 sabbatår før de starter på universitetet. Desuden er unge typisk godt 1½ år længere om at færdiggøre universitetsuddannelse, end hvad uddannelsen er normeret til.

Figur 1: Det ekstra tidsforbrug blandt de, der blev kandidater i årene 2000-2010

Anm.: Det ekstra tidsforbrug for færdiguddannede kandidater er beregnet som den tid, de unge bruger, fra de afslutter 9. klasse, til de har gennemført en lang videregående uddannelse, hvorfra der er trukket 3 år for at opnå en gymnasial uddannelse og typisk 5 år for at opnå en kandidatgrad. Sabbatår angiver det ekstra tidsforbrug, der ligger forud for de unge starter på universitetet. Ekstra studietid angiver det ekstra tidsforbrug, der ligger efter de unge er startet på universitetet. Se endvidere boks 2.

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

I de seneste år er der gennemført en række tiltag for at få unge hurtigere gennem især de lange videregående uddannelser. Det drejer sig del om initiativer, der skal tilskynde unge til tidligere studiestart, og dels om initiativer, der skal medvirke til at unge i højere grad gennemfører deres studium på normeret tid, jf. boks 1. Denne indsats skal bl.a. ses i lyset af, at danske unge – i en international sammenligning – er relativt gamle, når de

færdiggør en erhvervskompetencegivende uddannelse. Nogle af initiativerne har dog først fuld effekt efter 2010. Det gælder eksempelvis den såkaldte kvotientordning.

Boks 1: Eksempler på allerede igangsatte initiativer for at få unge hurtigere gennem deres universitetsstudie

Kvotientordning. For at tilskynde til tidligere studiestart kan unge, der starter på en videregående uddannelse senest to år efter den adgangsgivende eksamen, få ganget deres gymnasiale karaktergennemsnit med en kvotient på 1,08.

Taxameterbonus på universiteterne. Taxameterbonusmodellen medfører, at der udløses bachelorbonus, når de studerende består en bacheloruddannelse inden for normeret tid plus et år. Samtidigt udløses der en kandidatbonus, når de studerende består en kandidatuddannelse på normeret tid.

Ændret praksis vedr. eksaminer. For at medvirke til at studerende i højere grad gennemfører deres universitetsstudie på normeret tid, kan studerende gå til eksamen hvert halve år i de fag, der løbende undervises i. Desuden kan studerende gå hurtigere til re-eksamen. Endeligt er indført automatisk eksamenstilmelding.

Tidsbegrænset specialeskrivning. Hvis specialet ikke afleveres inden for den aftalte tidsfrist på normalt et halvt år, har den studerende brugt et eksamensforsøg. Den studerende skal ikke starte forfra på et nyt speciale, men der aftales en ny opgaveformulering, der skal ligge inden for samme emneområde med en afleveringsfrist på tre måneder.

Kilde: Arbejdsmarkedskommissionen, Analyserapport, 2009.

Boks 2: Opgørelsesmetode og sammenligning med andre

Det ekstra tidsforbrug for færdiguddannede kandidater er beregnet som den tid, de unge bruger, fra de afslutter 9. klasse, til de har gennemført en lang videregående uddannelse. Herfra er trukket 3 år for at opnå en gymnasial uddannelse, samt den normerede studietid på den lange videregående uddannelse, den enkelte unge gennemfører (typisk 5 år). Det ekstra tidsforbrug måler således, hvor meget hurtigere unge potentielt kunne have gået gennem uddannelsessystemet.

Det ekstra tidsforbrug er endvidere opdelt i *sabbatår* og *ekstra studietid*. Sabbatår angiver den del af det ekstra tidsforbrug, der ligger forud for start på universitetet, mens ekstra studietid angiver den del af det ekstra tidsforbrug, der ligger efter start på universitetet.

Opgørelsen omfatter kun de personer, som rent faktisk har gennemført en lang videregående uddannelse. Endvidere indgår kun personer, der opfylder følgende:

- De har gennemført en lang videregående uddannelse i årene 2000-2010
- De har gennemført en lang videregående uddannelse inden de fylder 40 år
- De har gennemført en gymnasial uddannelse
- De er danske statsborgere

Opgørelsen er foretaget på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik, som omfatter en fuldtælling af befolkningen i Danmark i årene 2000-2010. Datasættet indeholder detaljerede oplysninger på individniveau om bl.a. uddannelseshistorik og personlige baggrundskarakteristika (alder, statsborgerskab mv.).

Der er flere andre institutioner, der også opgør unges studietid og mertidsforbrug i uddannelsessystemet. Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser (FIVU) opgør bl.a. studietiden på lange videregående uddannelser. FIVU beregner studietiden fra unge starter på universitetet til de afslutter uddannelsen, hvor bl.a. venteperioden mellem bachelor- og kandidatdelen ikke medregnes som en del af studietiden. Der er derfor tendens til, at den studietid, FIVU beregner, er en smule lavere end den, vi beregner.

UNI-C (under Ministeriet for Børn og Undervisning) foretager hvert år en fremskrivning af mertidsforbruget på lange videregående uddannelser for hver ungdomsårgang. Fremskrivningen baserer sig bl.a. på en antagelse om, at uddannelsessystemet og uddannelsesadfærden i fremskrivningsperioden er den samme som i det år, de unge gik i 9. klasse. Selvom UNI-C's fremskrivning ikke direkte kan sammenlignes med vores opgørelse, som bygger på kandidaternes faktiske uddannelsesforløb, er der dog en ganske pæn overensstemmelse mellem de to opgørelser.

Endeligt har UNI-C for Arbejdsmarkedskommissionen beregnet det ekstra tidsforbrug på de lange videregående uddannelser, efter den samme metode, som vi anvender. De finder, at det ekstra tidsforbrug på de lange videregående uddannelser lå på 4,6 år i 2007. Til sammenligning finder vi, at det ekstra tidsforbrug var 4,7 år i 2007.